

Gintautas Vyšniauskas, *Logos* žurnalas

Prisiminti pamirštą: Laktancijaus palikimas.

Vėlyvosios Antikos mąstytojas Liucijus Cecilijus Firmianas Laktancijus yra nepelnytai nustumtas į kultūros istorijos paribius. Pirmą sistemine antikinės filosofijos kritika, fundamentalus religijos sąvokos apibrėžimas, pirmas sisteminis krikščioniškos pasaulėžiūros metmenų išdėstymas, pirmas krikščioniškos istorijos veikalas, tikėjimo laisvės sampratos pagrindimas ir absoliutaus pacifizmo skelbimas, – visa tai yra svarūs įnašas į Vakarų dvasinę kultūrą Laktancijaus, plačiai publikai dabar beveik nežinomo autoriaus, kurio stiliumi žavėjosi Renesanso ir Reformacijos humanistai: pirmieji gėrėjosi jo kalbos stiliumi ir platino jo veikalus; antrieji, kovoje su religinių disidentų persekiojimu, rėmėsi jo suformuota tikėjimo laisvės samprata. Politinio korektiškumo teroro ir kultūros naikinimo (*cancel culture*) laikais ši samprata kartu su pacifizmo idėja artėjančio karo ir maro nuojautos fone įgauna ypatingą reikšmę. Taigi atėjo laikas naujai pažvelgti į nepelnytai pamiršto mąstytojo palikimą.